

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
2018 METŲ VEIKLOS PLANAS**

Plane naudojamos santrumpos:

AB – Abonementas
AD – administracija
DB – duomenų bazės
ES – Europos Sąjunga
IVBRS – Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius
KB – kaimo bendruomenė
KEM – Kupiškio etnografijos muziejus
KES – Kraštotyros ir edukacijos skyrius
KKC – Kupiškio kultūros centras
KKC KP – Kupiškio kultūros centro padalinys
KKC LS – Kupiškio kultūros centro laisvalaikio salė
KP – kaimo padalinys
LAS – Lankytojų aptarnavimo skyrius
LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema
LR – Lietuvos Respublika
LŪD – Lietuvos ūkininkų draugija
MP – miesto padalinys
NBDB – Nacionalinis bibliografinių duomenų bankas
NVŠ – neformalus vaikų švietimas
P – padalinys
PĮ – programinė įranga
PRS – Parodų salė
S – Skaitykla
SAP – Skaitytojų aptarnavimo punktas
SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos
TAU – trečiojo amžiaus universitetas
VB – viešoji biblioteka
VE – Vaikų erdvė
VIP – vieša interneto prieiga

Parengė:

Lina MATIUKAITĖ

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja, tel. 8 459 35471, el. paštas lina.matiukaite@kupiskis.rvb.lt

Jolanta VOSYLIENĖ

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė, tel. 8 459 35471, el. paštas jolantav8@gmail.com

<http://kupiskiovb.lt/>

Kupiškis

2018 metai

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2018 METŲ VEIKLOS PLANAS

1. Aplinkos ir išteklių analizė

1.1. Išorės veiksniai

1.1.1. Politiniai ir teisiniai veiksniai. Siekis sukurti žinių visuomenę įteisintas „Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijoje“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 625, ir Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 244. Šių programų įgyvendinime svarbų vaidmenį atlieka ir bibliotekos, užtikrinant gyventojams prieigą prie interneto, plėtojant nacionalinę kultūrą ir jos paveldo išsaugojimą bei sklaidą.

Pagrindiniai bibliotekų veiklą reglamentuojantys dokumentai – Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, patvirtintas 2004 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. IX-2378 (nauja redakcija 2013 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-752), ir Kultūros ministro 2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. ĮV-344 patvirtintos „Bibliotekų strateginės plėtros kryptys 2016-2020 metams“, kurių tikslas – siekti efektyviai išnaudoti bibliotekų, veiksmingos informacinės infrastruktūros, potencialą, užtikrinant visuomenės narių mokymosi visą gyvenimą, socialinės gerovės plėtojimą bei poveikio šalies ir regionų raidai didinimą.

Svarbus dokumentas, tai „Bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijos“ (Kultūros ministro 2016 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. ĮV- 536), kuriomis siekiama tobulinti ir efektyvinti bibliotekos valdymo procesus, įgalinant optimaliai panaudoti finansinius, materialiuosius ir žmogiškuosius išteklius bei sudarant tinkamas sąlygas veikloms vykdyti. Vadovaudamasi šiomis rekomendacijomis Kupiškio rajono savivaldybės taryba patvirtino „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinių pertvarkymų 2017-2020 metų planą“ (2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimas Nr. TS-234), kurį įgyvendinant keisis bibliotekos ir jos padalinių organizacinė struktūra, etatų skaičius. Nemažus pokyčius darbo santykiuose sąlygoja ir nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojęs naujas Lietuvos Respublikos Darbo kodeksas.

Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų veiklos gairės apibrėžtos Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano I prioritete „Išsilavinusios, pilietiškos, saugios ir sveikos visuomenės vystymasis“.

2014 m. atnaujinta LR Kultūros ministerijos Kultūros įstaigų modernizavo programa, į kurią įtrauktas projektas „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštėje rekonstrukcija“. Jo įgyvendinimui numatomos lėšos (2,2 mljn. Eur) iš Valstybės investicijų programos, darbai prasidėjo 2016 m. vasarą, jau panaudota 600 tūkst. Eur.

Visi minėti teisės dokumentai ir programos daro ir darys įtaką bibliotekų strateginiams tikslams ir veiklos kryptims bei turiniui.

1.1.2. Ekonominiai veiksniai. Bibliotekų veiklos efektyvumas didžiąja dalimi priklauso nuo savivaldybės biudžeto skiriamų asignavimų. 2017 m. jų gauta 409450 Eur, tai yra 25285 Eur arba 6,7 % daugiau nei 2016 m.

Kultūros ministerijos skirtos lėšos einamajam dokumentų fondų komplektavimui beveik nesikeičia nuo 2013 m. – vienam rajono gyventojui teko 0,68 Eur. 2017 m. lėšos labai nežymiai padidėjo – skirta 14496 Eur arba 0,84 Eur vienam gyventojui. Tai neužtikrina reikiamo bibliotekų dokumentų fondų atnaujinimo, nes knygų ir kitų dokumentų kainos vis didėja. Komplektavimui skiriamos lėšos turėtų padidėti nors dvigubai, vienam gyventojui tektų po 1,60 Eur. Papildomo finansavimo paieškos, dalyvavimas projektuose ir gaunama parama knygomis neišsprendžia šios problemos, nes dovanojamos knygos labai dažnai neatitinka bibliotekų poreikių.

1.1.3. Socialiniai veiksniai, kurie daro įtaką bibliotekų veiklai:

- Neigiami demografiniai pokyčiai: nuo 2001 m. Kupiškio rajone gyventojų sumažėjo ketvirtadaliu: 6958 arba 28 % (2001 m. buvo 24628 gyventojai, 2017 01 01 – 17670 gyventojų), spartėja gyventojų senėjimo procesas, mažėja gimstamumas ir mokinių skaičius, uždarnos arba reorganizuojamos mokyklos. Pagrindinės mokyklos tampa daigafunkciais centrais arba kitų mokyklų skyriais.

- Didelis nedarbas (siekia 11-12 %) ir emigracija, didėja socialiai pažeidžiamų bendruomenės narių skaičius. Vis daugiau žmonių gyvena žemiau skurdo ribos, gauna tik pašalpas ar kitas socialines išmokas, mažėja jų perkamoji galia ir kultūrinių poreikių tenkinimo galimybės, motyvacija dirbti ir patiems spręsti savo problemas.

- Skaitymas užleidžia savo pozicijas kitiems informacijos gavimo bei laisvalaikio praleidimo būdams ir priemonėms – žmonės vis daugiau laiko praleidžia naršydami internete bei bendraudami socialiniuose tinkluose.

- Bibliotekininkų atlyginimai, kurie ir po pakėlimo 2014-2016 m. lieka vieni mažiausių, menkina specialybės prestižą, neužtikrina reikiamo pragyvenimo lygio. Bibliotekininkystės specialybės išsilavinimą (ypač aukštąjį) turinčių darbuotojų skaičius mažėja ir jie sensta – iškyla kvalifikuoto personalo atnaujinimo problema.

1.1.4. Technologiniai veiksniai. Dalyvaujant projekte „Bibliotekos pažangai“ atnaujinta kompiuterinė įranga ir pagerintas interneto ryšys sudarė sąlygas tobulinti bibliotekų vykdomas funkcijas, suteikė vartotojams galimybę nemokamai naudotis internetu – nuo 2012 m. vieša interneto prieiga yra visose rajono bibliotekose. Turima įranga jau paseno, dažnai genda. Bibliotekos neturi lėšų įsigyti naujų kompiuterių, kitų mobilių įrenginių. Todėl kasmet vis mažiau lankytojų ateina į bibliotekose veikiančius viešos interneto prieigos taškus, nes naudojami savo mobilia įranga – telefonais, planšetėmis. 2017 m. iš Lietuvos kultūros tarybos finansuotų projektų lėšų įsigijus reikalingos įrangos, sukurtos naujos paslaugos – interaktyvus Kupiškio krašto žemėlapis. Svarbus uždavinys – kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas. Tikimės, kad šią problemą padės išspręsti 2017 m. startavęs Viešos interneto prieigos taškų atnaujinimo projektas.

Įdiegus LIBIS programinę įrangą, Kupiškio viešojoje bibliotekoje kompiuterizuoti pagrindiniai bibliotekiniai procesai: dokumentų tvarkymas, elektroninio katalogo kūrimas, skaitytojų aptarnavimas, statistika ir kt. Rekataloguoti (į e.katalogą įtraukti) 15 padalinių knygų fondai, liko sutvarkyti tik Antašavos padalinio knygas. Padaliniuose nepradėta diegti LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemė, nes trūksta lėšų reikalingai įrangai įsigyti. Šie darbai bus pradėti 2018 m.

1.2. Vidaus veiksniai (bibliotekos ištekliai)

1.2.1. Teisinė bazė. Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka – savivaldybės biudžetinė įstaiga, juridinio asmens kodas 190101434. Kupiškio VB veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, kiti LR teisės aktai, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, bibliotekos direktoriaus įsakymai, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatai (patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. TS-258), Naudojimosi Kupiškio viešąja biblioteka ir padaliniais taisyklės (patvirtintos Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 2 d. sprendimu Nr. TS-279).

Darbo tvarką reglamentuoja Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus darbo tvarkos taisyklės (patvirtintos VB direktoriaus 2017 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. IV-126), bibliotekos skyrių ir padalinių nuostatai, darbuotojų pareigybių aprašymai. Biblioteka vykdo reikalavimus, nustatytus bibliotekų veiklą reglamentuojančiuose standartuose ir kituose dokumentuose. Atskiroms veiklos sritims parengti tvarkos aprašai: „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašas“ (patvirtintas VB direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. IV-77), Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninio tvarkos aprašas“ ir „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninės kolekcijos nuostatai“ (patvirtinti 2016 m. balandžio 1 d. VB direktoriaus įsakymu Nr. IV-24) ir kt.

Viešieji pirkimai vykdomi pagal Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos supaprastintas viešųjų pirkimų taisykles, nuo 2017 m. liepos 1 d. vadovaujamosi Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu. Viešųjų pirkimų taisyklės ir kiti

viešųjų pirkimų dokumentai skelbiami svetainėje www.kupiskiovb.lt ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS).

1.2.2. Organizacinė struktūra. Įgyvendinant Kupiškio rajono savivaldybės tarybos patvirtintą „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinių pertvarkymų 2017-2020 metais planą“ (2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimas Nr. TS-234), nuo 2017 m. lapkričio 2 d. pasikeitė viešosios bibliotekos struktūra (VB direktoriaus 2017 m. spalio 31 d. įsakymas Nr. IV-115). Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų sistemą sudaro Kupiškio viešoji biblioteka, Subačiaus miesto padalinys, 14 kaimo padalinių, iš jų 6 aptarnauja ir mokyklų bendruomenes, ir 1 skaitytojų aptarnavimo punktas (Palėvenėlės padalinys nuo lapkričio 2 d. perorganizuotas į Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktą). Viešojoje bibliotekoje yra 3 skyriai: Lankytojų aptarnavimo skyrius (sujungti Skaitytojų aptarnavimo ir Vaikų literatūros skyriai), Kraštotyros ir edukacijos skyrius ir Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius (sujungti Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo bei Ūkio skyriai). Administracijai priklauso direktorius, buhalterija ir raštvedys. Panaikinta direktoriaus pavaduotojo pareigybė.

1.2.3. Žmogiškieji ištekliai. 2017 m. pabaigoje Kupiškio SVB dirbo 40 darbuotojų: 33 profesionalūs bibliotekininkai, 4 kvalifikuoti specialistai ir 3 techniniai darbuotojai (VB – 24 darbuotojai, Subačiaus miesto padalinyje – 1, kaimo padaliniuose – 15). Bendras etatų skaičius nepasikeitė – 46,6: VB – 28,6; MP – 2,15; KP – 15,85. Kvalifikaciją per metus kėlė 34 bibliotekininkai ir kvalifikuoti specialistai – tai sudaro 85 % visų darbuotojų. Du bibliotekininkai baigė Šiaulių kolegiją. 54,5 % profesionalių bibliotekininkų turi aukštąjį išsimokslinimą.

Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo priemonės finansuojamos iš Lietuvos kultūros tarybos projektų, kuriuos įgyvendina Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir apskričių viešosios bibliotekos. 2017 m. išvažiuojamuosius mokymus Kupiškio viešojoje bibliotekoje organizavo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, 21 darbuotojas baigė įvairius nuotolinius mokymus.

1.2.4. Planavimo sistema. Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų veiklos gairės buvo apibrėžtos Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2015-2017 metų strateginiame plane. Rengiamas strateginis planas 2018-2020 metams. VB skyriai ir padaliniai iki gruodžio 15 d. sudaro ateinančių metų veiklos planus, kurių pagrindu parengiamas Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos metų veiklos planas. Sudaromos mėnesio veiklos programos (renginių planai), kurios pateikiamos savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriui, skelbiamos tinklapiuose www.kupiskiovb.lt ir www.kupiskis.lt.

1.2.5. Finansiniai ištekliai. Pagrindinę bibliotekos finansinių išteklių dalį (2017 m. – 409450 Eur arba 93,2 %) sudaro savivaldybės biudžeto asignavimai (darbuotojų atlyginimams, periodikos prenumeratai, kvalifikacijos kėlimui, komunalinėms paslaugoms ir kt.). Dokumentų įsigijimui lėšų skiria Kultūros ministerija (2017 m. gauta 14496 Eur arba 3,3 % visų gautų lėšų). Už mokamas paslaugas gauta tik 1492 Eur arba 0,4 % visų lėšų, paramos – 710 Eur arba 0,2 % visų lėšų. Papildomų lėšų biblioteka gauna iš projektų, kuriuos teikia Lietuvos kultūros tarybos ir kitoms programoms (2017 m. gauta 12387 Eur arba 2,9 % visų gautų lėšų).

1.2.6. Apskaitos tinkamumas. Biblioteka valdomo turto ir finansinių išteklių apskaitą organizuoja vadovaudamasi reglamentuojančiais teisės aktais: Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS), Lietuvos Respublikos (LR) buhalterinės apskaitos įstatymu, LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, LR biudžetinių įstaigų įstatymu ir kitais reglamentuojančiais teisės aktais.

1.2.7. Ataskaitomybės ir vidaus darbo kontrolės sistema. Skyrių vedėjai ir padalinių darbuotojai iki sausio 10 d. parengia ir Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkui pateikia statistinę Kultūros ministro patvirtintos formos ataskaitą (forma 1 Biblioteka metinė) ir tekstinę metų veiklos ataskaitą. Metodininkas iki vasario 10 d. reikiamus duomenis suveda į LIBIS Bibliotekų statistikos modulį. Metodininkas kartu su skyrių vedėjais rašo rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų ataskaitą, kurią iki kovo 15 d. elektroniniu paštu nusiunčia Lietuvos nacionalinei M. Mažvydo bibliotekai. Ši ataskaita taip pat skelbiama bibliotekos interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt. Viešosios bibliotekos direktorius rajono tarybai pateikia vadovo metų veiklos ataskaitą, kuriai pritariama savivaldybės tarybos posėdžio metu.

Kas mėnesį skyrių vedėjai ir padalinių darbuotojai pateikia informaciją apie vartotojų, lankytojų ir dokumentų išduoties rodiklius. Kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną organizuojami VB ir

padalinių darbuotojų pasitarimai, kuriuose aptariami darbo rezultatai, veiklos problemos. Antradieniais direktorius kviečia pasitarimus, kuriuose dalyvauja VB skyrių vedėjai, metodininkas, kiti atsakingi darbuotojai. Vidaus darbo kontrolės sistema aptarta Vidaus darbo tvarkos taisyklėse.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Biudžeto ir finansų skyriui už gautus biudžeto asignavimus buhalterija atsiskaito kas ketvirtį (Forma Nr. 2 – išlaidos pagal straipsnius ir programas) ir už metus (biudžeto ir finansinės ataskaitos). Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriui pateikiama metinė ataskaita apie dokumentams įsigyti gautų lėšų panaudojimą. Už projektų lėšas, gautas iš Kultūros rėmimo fondo, atsiskaitoma Lietuvos kultūros tarybai.

1.2.8. Informacinės ir komunikavimo sistemos. Bibliotekoje įdiegtas kompiuterių tinklas, visų darbuotojų darbo vietos kompiuterizuotos, su prieiga prie interneto. Bibliotekinių procesų automatizavimui naudojama Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema (LIBIS), kuriamos ir teikiamos elektroninės paslaugos. Vidaus ir išorės komunikacijos funkcijų vykdymui sukurtas ir nuolat atnaujinamas bibliotekos tinklapis www.kupiskiovb.lt.

1.2.9. Materialinė bazė. Bibliotekos materialinę bazę sudaro Kupiškio viešosios bibliotekos pastatas Kupiškyje, L. Stuokos-Gucevičiaus a. 3A (kol vyks šio pastato remonto darbai, biblioteka Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. TS-267 naudojasi 562 kv m patalpomis Kupiškio P. Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus pastate, Krantinės g. 24), mainų rezerviniam fondui skirtos patalpos (dalis pastato Gedimino g. 53B, 250 kv.m), dokumentų fondai, bibliotekinė ir kompiuterinė įranga bei jų tinklai, programinė įranga, dokumentų fondai, baldai, meno kūriniai, automobilis.

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – naujai atgimusi ir autentiškumą išlaikiusi, moderni, tradicines ir inovatyvias paslaugas teikianti biblioteka, patraukli vieta informaciniais, bendravimo ir kultūriniais bendruomenės poreikiams tenkinti.

Misija – kaupti, saugoti ir skleisti įvairiuose dokumentuose ir interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant bendruomenės narių nuolatinį mokymąsi, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Metų veiklos plano priedai:

1 priedas. 2018 metų veiksmų planas.

2 priedas. Vertinimo kriterijų (rodiklių) suvestinė 2018 metams.

3 priedas. 2018 metų veiklos kalendorinis planas.

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja

Lina Matiukaitė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė

Jolanta Vosylienė